

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org
ISSN:2148-5321

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN LİSANS YERLEŞTİRME SINAVINA (LYS) HAZIRLANDIKLARI DÖNEMDEKİ ZAMAN KULLANIMLARINA GÖRE YERLEŞTİRME PUANLARININ KARŞILAŞTIRMASI

Aytekin Hamdi BAŞKAN^a

Merve KARAMAN^b

Tebessüm AYYILDIZ^c

Beyza Merve AKGÜL^d

Suat KARAKÜÇÜK^e

^aGazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü (aytekinbaskan@gmail.com)

^bGazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

^cGazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Arş. Gör. (tebessum@gazi.edu.tr)

^dGazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Öğr. Gör. Dr. (bmakgul@gazi.edu.tr)

^eGazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Prof. Dr. (ksuat@gazi.edu.tr)

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Üniversite öğrencilerinin lisans yerleştirme sınavına (LYS) hazırlandıkları dönemdeki zaman kullanımlarına göre yerleştirme puanlarının karşılaştırmasıdır. Gazi Üniversitesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören yaş ortalamaları 20.96±2.17 olan 314 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmamızın sonuçları değerlendirildiğinde ise; araştırmamıza katılan öğrencilerin üniversite yerleştirme puanlarının iyi düzeyde olduğu, boş zamanı verimli kullanma durumlarının kısmen, kişisel beceri ve meraklarının olduğu görülmektedir. Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin sınava hazırlandıkları dönemdeki kişisel merak ve beceri (spor yapmak, resim yapmak, müzik aleti çalmak vb.) sahipliliği arttıkça, ders çalışma süresi arttıkça, yerleştirme puanlarının da arttığı ve boş zaman verimliliği arttıkça, kişisel beceri sahipliliğinin de arttığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Zaman kullanımı, Lisans yerleştirme sınavı, Başarı

ABSTRACT

THE COMPARISON OF PLACEMENT MARKS OF UNIVERSITY EXAM ACCORDING TO STUDENTS' USING THEIR TIME AT THE TERM THAT THEY ARE STUDYING FOR UNIVERSITY EXAM

The aim of this observation is comparing university students' university exams cores according to using the time while they are studying for the university placement exam. It consists of 314 students who seaverage of age are 20.96±2.17and in different departments of Gazi University. As a result, it is seen that the more students have ability and interest (doing sports, painting, playing an instrumentetc.) and more studying time, the more they are succesfull at university exam and they have more personal abilities.

Keywords:Using the time, University examination, Success.

GİRİŞ

Türkiye’de yaşayan, yükseköğretim yapmak isteyen sayıları milyonlara ulaşmış gençler, üniversite sınavında başarılı olmak için çabalamakta, birbiri ile yarışmaktadır. Üniversiteye giriş sınavında öğrenciler başarılı olurlarsa istedikleri bölümde okuma, istedikleri meslek alanlarında çalışma olanağı bulabilmekte; başarılı olamazlarsa ya istemedikleri bir bölümde okumak zorunda kalmakta ya da hiçbir yeri kazanamadığı için, büyük bir hayal kırıklığı, üzüntü, çöküntü yaşayarak kendilerine olan güvenlerini kaybetmekte (Erdoğan, 2012: 22). Üniversiteye hazırlık süreci ilköğretimin ilk yıllarından başlayarak lise yıllarında devam etmekte; öğrencilerin çoğu, okulunun yanı sıra dershanelere de devam etmekte, bazı öğrenciler öğretmenlerden özel dersler almaktadırlar. Çocuğunun iyi yetişmesi ve üniversiteye girebilme şansının artması amacıyla, çoğu ailenin, oturduğu semtteki okul yerine, daha iyi eğitim verdiğini düşündüğü farklı bir semtteki okula çocuğunu kaydettirdiği, okula gidip dönüşte öğrencilerin her gün saatlerce yoğun trafikte yolculuk yaptıkları görülmektedir. Bütün çabasına ve ödediği bedellere karşın üniversiteyi kazanamayan öğrenciler sonraki yıllarda dershanelerden kurslar almaya ve üniversite sınavına girmeye devam etmektedirler (Yıldırım, 2006). Yukarıda ifade edildiği üzere, lise son öğrencileri ergenlik dönemi gibi karmaşık ve zorlu bir dönemle birlikte, bir başka zorluk olan başarılı olma gerekliliği, çevre ve/ya da aile baskısı, gelecek anksiyetesi gibi zorlukların yaşanabildiği bir dönem olan üniversiteye hazırlık sürecine girdikleri ve tüm bu zorluklarla genel anlamda tek başlarına mücadele etmek durumunda kaldıkları düşünülmektedir (Yelkenci, 2013:4).

Gençlik; çocuklukla erişkinlik arasında yer alan, gelişme, ruhsal olgunlaşma ve yaşama hazırlık dönemidir (Yörükoğlu; 2000, 13). Bireyin bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal, ahlaki, kültürel ve ekonomik yönden gelişimini sağladığı, cesaret ve macera duygularının ağır bastığı, duygu, düşünce, davranış ve tutum bakımından kişiliğini geliştirip, hızlı bir gelişme gösterdiği bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir geçiş dönemi olduğu söylenebilir (Güçlü, 2013: 161). Gençlik dönemi birçok değişim ve gelişimin yaşandığı (Erdoğan, 2012: 51) ergenliği de kapsamaktadır. Ergenlik, çocukluk ile yetişkinlik arasında uzanan ve aşağı yukarı 13. yaş ile 20. Yaşlar arasında kapsayan bir geçiş dönemidir. Yaş sınırları çok açık bir biçimde belirlenmez. Bu dönemde genç birey cinsel olgunluğa ulaşır ve aileden ayrı bir birey olarak kendi kimliğini kazanır. Bu dönemde başarılı olabilmek, daha önceki dönemlerde ana-babanın neler verebilmiş olduğuna ve ergenin çevresiyle nasıl etkileşeceğine bağlıdır. Bu denli fırtınalı bir dönemde ruhsal sorunların da çok olması beklenir. Gerçekten,

gözlemler, bu çağda gençlerin en az yüzde on ile on beşinin önemli uyumsuzluk belirtileri olduğunu ortaya koymaktadır. Okul başarısızlığı, okuldan kaçma, kendini uygunsuz arkadaşlara kaptırma ortaya çıkar. Ergenin duygusal tepkilerini etkileyen başlıca etkenler sağlık durumu, zeka düzeyi, cinsiyet, okul başarısı ve sosyal kabul düzeyidir (Yelkenci, 2013: 67-69).

Ergenlik dönemindeki duygusal tepkileri etkileyen bir kavram olan okul başarısı öğrencilerin derslerde öğrendiklerini olduğu gibi kullanmalarına değil öğrendiklerini gerçek yaşam durumlarında kullanmalarına bağlı olarak tanımlanmaktadır (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2010). Dolayısıyla eğitim kurumlarında öğrencilerin salt bilgiyle dolu ve topluma uyum gösteren kimseler olmaktan ziyade, hızla değişen ve karmaşık hale gelen toplumda, var olan ve olası sorunlarla başa çıkabilecek ve değişen çevresine uyum gösterebilecek kimseler olarak yetişmeleri gerekliliği ortaya çıkmıştır (Uşaklı ve Yapıcı, 2001). Bu bağlamda Türk Eğitim Sistemi ile ilgili önemli kanunlardan biri olan 24.06.1973 Tarihli ve 15474 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’na baktığımızda Türk Milli Eğitimi’nin amaçlarından ikinci ve üçüncü maddesinde beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek ve ilgi, istadit ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır (MEB, 2016).

Ülkemizde her ne kadar mevzuatlar ve müfredatlar farklı amaçları ortaya koyuyor olsa da üniversiteye giriş sınavı gerçeği lise son sınıfta öğrenciler, aileler ve öğretmenler için hayatın en önemli gündem maddesidir. Aynı zamanda sosyal ve kültürel etkinlikler sınav başarısını olumsuz etkiler kısmını da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla, sınav performansı yüksek ve başka bir şey için zamanı olmayan gençler yetiştirirken aynı zamanda sosyal yönden zayıf, kaygılı, mutsuz ve iletişim eksikliği içerisinde olan gençler yetiştirmekte olduğumuz gözlemlenmektedir (Dalkıran, 2012: 18). Araştırmacılar test odaklı çalışma yapan, spor ve sosyal etkinliklere zaman ayırmayan, dershaneye giden öğrencilerin daha fazla baskı yaşadıkları bulunmuştur (Kutlu ve Kumandaş, 2012). Oysaki Başarı genel bir çerçeve içinde “uyumlu ve doyumlu yaşamak olarak tanımlanabilir. Başarılı olmak için çok çalışmak değil etkili çalışmak gereklidir. Etkili çalışmak ise zamanı, belirlenmiş

amaçlar ve saptanmış öncelikler doğrultusunda programlı olarak kullanılmaktadır. Başarılı olmak için amacın açık ve net tanımlanması ve bu amaca yönelik programların yapılması temel koşul olarak görülmektedir. Birey başarıya ulaşılırken çok yönlü ilgilerini kullanmalıdır. Bu şekilde davranmayan bireyler yüzeysellikten ve tekdüzelikten kurtulamaz. Bu açıdan başarı, iyi yiyecekleri yemek, iyi müzik dinlemek, sanata, edebiyata ve değişik alanlara zaman ayırabilmekle gerçekleşir. Yapılan araştırmalarda başarılı bireylerin özelliklerinden bahsederken becerilerinin ilgilerinin ve sınırlarının farkında olduklarından ve zamanlarını iyi kullanarak kendi seçtikleri, belirledikleri amaçlar doğrultusunda etkili ve planlı olarak kullanmakla birlikte yapacakları işleri önem ve öncelik sırasına göre ayırıp işlerini bu sıra çerçevesinde gerçekleştirdikleri belirtilmiştir (Baltaş, 2012).

Özbey ve Çelebi (2003, 230) zamanı kısaca insanların kendilerini planlamak, yaşamları ile ilişkili işleri organize etmek için kullanılan yani insan yaşamının vazgeçilmez unsuru olarak tanımlar. Bir günü 24 eşit parçaya ayırabilen zaman olgusu sayesinde insan; uykusu, çalışması ve/veya eğitimi, yeme-içmesi, kişisel bakımı gibi hayati ve zaruri ihtiyaçlarını düzene koyabilmektedir. Tüm bunlardan sonra ise yalnızca kendi isteği doğrultusunda gerçekleştireceği aktiviteleri için kullanabileceği "boş zaman" diye adlandırabileceğimiz ayrı bir zaman dilimine de sahip olabilecektir. Bireylerin boş zamana sahip olmaları ve boş zamanlarında gerçekleştirdikleri faaliyetler, doğrudan veya dolaylı olmak kaydı ile hayatlarının diğer boyutlarını ve değerlerini de etkileyen bir durumdur (Karaküçük, 2008: 14-52). Boş zaman çoğunlukla iş kavramı ile zıt anlamlı olarak kullanılmaktadır ancak bir insan için "iş" olan bir aktivite bir diğeri için boş zaman aktivitesi olabilir ve pek çok aktivite iş ve boş zamanın niteliklerini de içinde barındırabilir (Torkildsen, 2005, 46). Harris'e (2005, 11) göre ise boş zaman bir özgürlük alanıdır, bireyin seçme hakkını ve kendini ifade etmesini ya da zevk alma veya memnuniyet durumunu ifade etmektedir. Baud-Bovy ve Lawson (2002, s.1) ise boş zamanı bireyin iş, uyku ve diğer temel ihtiyaçlarını karşılamak için ayırdığı zamanın dışında kalan süre olarak görmektedir.

İnsanlar zamanın ilk iki bölümünü gündelik hayatında zaten otomatik olarak yaşadığını düşünülmektedir. Ancak yine de pek çoğumuz özellikle de gelişmekte olan ve henüz gelişmemiş ülkelerdeki insanlar "boş zaman" in yaşamlarındaki yeri veya önemini farkında değildirlir. İşte bu nedenle insanların öncelikle boş zamanlarının farkında olmasının sağlanması ve daha sonraki aşamada bu zamanı fiziksel, ruhsal ve zihinsel sağlıkları için nasıl daha faydalı hale

getireceklerinin eğitim yolu ile öğretilmesi gereklidir. Zamanı iyi kullanabilmek bireyin çalışma hayatı, sosyal hayatı, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçları arasındaki hassas dengenin sağlanmasındaki en önemli faktördür (Karaküçük, 2008: 6). Zamanın verimli ve etkili kullanılabilmesi öncelikle bir eğitim alanının işidir. Zamanın yanlış ve verimsiz kullanımından ortaya çıkabilecek hastalıklar, bireyi ve bütün toplumu düzenini etkileyebilmektedir. Bu durum sonucunda ise bedeni hastalıklardan bile daha tehlikeli olan psikolojik hastalıklar ortaya çıkabilmektedir. Yaşanılan zamanı hiçbir uğraş yapmadan harcamak, diğer bir yanı ile hayatı harcamak anlamı taşımaktadır. Zaman kullanımı farklı araştırmacılar tarafından farklı farklı kavramsallaştırılmaktadır (Seijts, 1998), fakat zaman perspektifi özellikle okul ve profesyonel kariyerde öğrencilerin akademik başarı ve öğrenme davranışları için iyi bir belirleyici olarak kanıtlanmıştır (Lens, 2001).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan Zaman Kullanım Araştırması' na göre 15-24 yaş arası bireyler günlük olarak ortalama 9 saat 9 dakikalarını uykuya, 9 saat 41 dakikalarını ise zorunlu iş ve ihtiyaçlarını karşılamak için harcarken ortalama 5 saat 10 dakikalarını gönüllü işler ve toplantılar, sosyal yaşam ve eğlence, spor ve doğa sporları, hobiler ve oyunlar, TV izleme radyo ve müzik dinleme gibi boş zaman etkinliklerine ayırmaktadır (TÜİK, 2015). Ayrıca öğrenciler üzerinde sonuçları etkili olan yükseköğretime giriş amacıyla yapılan sınavlara hazırlanan bireylerin sosyal etkinliklere daha az zaman ayırdıkları ve başarılarının bundan olumsuz etkilendiği araştırmalarca ortaya koyulmuştur (Aslan ve Cansever, 2009). Türkiye'de üniversiteye giriş 1974 yılından bu yana Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (OSYM) tarafından düzenlenen merkezi sınavla yapılmaktadır. 2010 yılından itibaren yükseköğretime geçişte iki aşamalı bir sınav uygulanmasına karar verilmiştir. Buna göre; ortaöğretimden yükseköğretime geçişte iki aşamalı sınavın birinci aşaması "Yükseköğretime Geçiş Sınavı" olarak adlandırılan ortak ve tek bir sınavdır. İkinci aşama ise "Lisans Yerleştirme Sınavı", adayların ders düzeyindeki bilgi ve yeteneklerini ölçen ve açık öğretim dışındaki örgün lisans programlarına yerleştirmede esas alınacak başarı puanını belirleyen sınavdır. Başarı göreceli bir kavram olmakla birlikte, ülkemizde liseyi bitirdikten sonra üniversite eğitimi alıp bir meslek sahibi olmak isteyen tüm öğrencilerin katıldığı bu iki sınavdan alınan yüksek puanlar ülkemiz genelinde bu grup öğrencilerin başarısını tanımlamaktadır (Erdoğan, 2012: 55). Dolayısıyla sınava hazırlık amacıyla okul dışında kurslara devam eden öğrenciler, aileleriyle ve arkadaşlarıyla yeterince zaman geçirememekte ve bir araya geldiklerinde de ağırlıklı olarak sınav odaklı

konuşmalar yapmaktadırlar. Fakat son yirmi yılda yapılan araştırmalar spor ile ilgilenen çocukların sınıf içinde akademik başarı anlamında da belirgin bir şekilde öne çıktıklarını (Stephens,2002), boş zaman etkinliklerinin zaman yönetiminde kaygıyı sağlıklı seviye çekmekte etkili olduğunu ve çeşitli yaş gruplarında yüksek akademik başarıya ulaştığı görülen öğrencilerin değişik boş zaman etkinlikleri yaptıkları ve hatta onlarda da başarı kaydettiklerini ve bu öğrencilerin hobileri olmayan, yalnız ders çalışan öğrencilerden daha başarılı olduğunu ortaya koymaktadır (Erdoğan, 2012: 47-49). Tüm bunlardan yola çıkarak bu çalışmanın amacı gençlerin ileri hayatını önemli derecede etkileyecek olan üniversite sınavlarına hazırladıkları dönemdeki zaman kullanımlarını araştırarak yerleştirme puanları ile karşılaştırılmasıdır.

YÖNTEM

Üniversite öğrencilerinin lisans yerleştirme sınavına (LYS) hazırladıkları dönemdeki zaman kullanımlarına göre yerleştirme puanlarının karşılaştırmasını amaçlayan araştırmanın grubunu Gazi Üniversitesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören yaş ortalamaları 20.96 ± 2.17 olan 314 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilip derinlemesine araştırma yapılmasına olanak sağlar (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Bu çalışmada amaçsal örnekleme altında çeşitlilik göz önünde bulundurularak farklı öğrenim alanları olan sayısal, sözel, eşit ağırlık puanları ve yetenek seçimi ile üniversiteye yerleştirilme yapılan bölümler içerisinde 2015 yılında Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS)'na girmiş ve 2015-2016 eğitim- öğretim yılında üniversiteye yerleşmiş 1. sınıf öğrencisi olması geçmişe yönelik zaman kullanımlarını hatırlayabilmeleri açısından ölçüt olarak belirlenmiştir.

Veri toplama aracı olarak öğrencilerin üniversite sınavına hazırladıkları dönemdeki zaman kullanımlarıyla ilgili günlük ev işine ayrılan süre, hafta içi, hafta sonu boş zaman miktarları, günlük ders çalışma süreleri ve uyku sürelerini öğrenmeye yönelik soruların yanında cinsiyet, algılanan gelir seviyesi, boş zamanlarını verimli kullanma durumları, kişisel beceriye sahip olma durumu ve LYS puanını öğrenmeye yönelik sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Üniversiteye giriş sınavı iki aşamalı olup birinci aşaması Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı (YGS) her öğrencinin katılması gereken ortak bir sınavdır. Öğrenciler girmek istedikleri yükseköğretim programının puan türüne göre ikinci aşamada (LYS'de) en az 2 sına daha girmek durumundadırlar. (Meslek lisesi ve öğretmen lisesi çıkışlı adaylar, sadece YGS puanıyla girilen bazı yükseköğretim programlarına

yerleşmek istemeleri ve tercih edeceği programa girmek için yeterli YGS puanı almaları halinde 2. aşama sınavlarına katılmayabilirler. YGS puan türlerinden en az birinden 180 puan alan adaylar, ikinci aşama sınavlarına (LYS) girme hakkı kazanmaktadırlar. Lisans programlarını tercih edebilmek için en az 180 puan alma zorunluluğu bulunmakla birlikte sınav puanlarının en büyüğü 500, en küçüğü 100 olarak hesaplanmaktadır. Ayrıca Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı da en büyüğü 500, en küçüğü 100 olacak şekilde hesaplanmaktadır. Yerleştirme puanı hesaplanırken, adayların AOBP'leri 0,12 ile çarpılarak yerleştirme puanlarına eklenmektedir. Adaylardan meslek lisesi ve öğretmen lisesi çıkışlıların kendi alanlarındaki bazı yükseköğretim programlarını tercih etmeleri halinde ilgili AOBP'lerinin 0,06 ile çarpılması sonucunda elde edilen puan, ek puan olarak diğer puanlarına ayrıca eklenmektedir. Veri setindeki yerleştirme puanı bu hesaplamaların yapılmış hali olup LYS'ndan alınan puan+(AOBPx0,12/0,06) formülü ile hesaplanmış halidir.

Verilerin analizinde değişkenlerin gruplara göre dağılımları incelenmiş, dağılımların normalliği ve varyansların homojenliği değerlendirilerek dağılımların parametrik özellik sergilediği görülmüştür. Bu nedenle bağımsız değişkenler ve zaman kullanımlarına ilişkin verilerin betimsel istatistiği ortaya koyularak, öğrencilerin yerleştirme puanları ile bu değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Ayrıca bağımsız değişkenlerden biri olan cinsiyete göre yerleştirme puanlarının farklılaşımını incelemek için bağımsız tek örneklem testi (t-test) ve cinsiyete göre kişisel beceri sahipliği karşılaştırmasında ki-kare testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Araştırmada bağımsız değişken olarak yer alan cinsiyet, yerleştirme puanı, boş zaman verimli kullanma durumu, kişisel yeteneğe sahiplik değişkenlerinin betimsel istatistiği Tablo 1' de yer almaktadır.

Tablo 1. Bağımsız değişkenlerin dağılımları

(N=314)		f	%
Cinsiyet	Erkek	136	43.3
	Kadın	178	56.7
Yerleştirme puanı	Orta	24	7.6
	İyi	172	54.8
	Çok İyi	118	37.6
Boş zamanı verimli kullanma durumu	Evet	88	28
	Hayır	70	22.3
	Kısmen	156	49.7
Kişisel beceri sahipliği	Var	115	36.6
	Yok	199	63.4

Tablo 1'e bakıldığında, örnekleme yer alan üniversite öğrencilerinin yarısından fazlasının (54.8%) yerleştirme puanlarının iyi düzeyde olduğunu, yaklaşık yarısının (49.8%) boş zamanlarını kısmen verimli geçirdiklerini düşündüklerini ve yarısından fazlasının (63%) kişisel beceri sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Yerleştirme Puanı ve Bazı Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi

		Yerleştirme Puanı	Ort. Ders Çalışma Süresi	Ort. Uykü Süresi	Hafta içi boş zaman miktarı	Haftasonu boş zaman miktarı	Boş zaman verimlilik durumu	Kişisel beceri sahipliği
Ort. Ders Çalışma Süresi	Pearson Correlation	.248*	1					
	Sig. (2-tailed)	.000						
	N	314	314					
Ort. Uykü Süresi	Pearson Correlation	.001	-.099	1				
	Sig. (2-tailed)	.987	.078					
	N	314	314	314				
Hafta içi boş zaman süresi	Pearson Correlation	-.015	-.160**	.150**	1			
	Sig. (2-tailed)	.788	.004	.08				
	N	314	314	314	314			
Haftasonu boş zaman süresi	Pearson Correlation	-.026	-.151**	.188**	.577**	1		
	Sig. (2-tailed)	.643	.007	.001	.000			
	N	314	314	314	314	314		
Boş zaman verimli kullanma durumu	Pearson Correlation	.004	.021	.021	.047	.065	1	
	Sig. (2-tailed)	.944	.704	.705	.406	.251		
	N	314	314	314	314	314	314	
Kişisel beceri sahipliği	Pearson Correlation	.171*	.274**	-.033	-.109	-.044	.140*	1
	Sig. (2-tailed)	.002	.000	.561	.054	.433	.013	
	N	314	314	314	314	314	314	314

*p<0.05, **p<0.01

Üniversite sınavına hazırlandıkları dönem için öğrencilerin yerleştirme puanları ile ortalama çalıştıkları ders süresi arasında pozitif ve zayıf düzeyde bir ilişkinin ($r=0.25$, $p<0.01$) olduğu görülmektedir. Buna göre ders çalışma süresi arttıkça, yerleştirme puanlarının da arttığı söylenebilir. Benzer şekilde, üniversite öğrencilerinin yerleştirme puanları ile hazırlandıkları dönemde kişisel beceri sahipliği arasında da pozitif ve zayıf düzeyde bir ilişkinin ($r=0.17$, $p<0.01$) olduğu görülmektedir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin hazırlandıkları dönemdeki

kişisel merak ve beceri (spor yapmak, resim yapmak, müzik aleti çalmak vb.) sahipliği arttıkça, yerleştirme puanlarının arttığını söyleyebiliriz. Diğer taraftan, üniversite öğrencilerinin sınav hazırladıkları dönemdeki kişisel beceri sahipliği ile boş zaman verimliliği algılarında da pozitif ve zayıf düzeyde bir ilişkinin ($r=0.14$, $p<0.05$) olduğu görülmektedir. Buna göre, boş zaman verimliliği arttıkça, kişisel beceri sahipliğinin de arttığından bahsedilebilir. Üniversite öğrencilerinin yerleştirme puanları ile hafta içi ve hafta sonu boş zaman süreleri ve ortalama uyku süreleri arasında anlamlı ilişkiler olmadığı görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Öğrencilerin Yerleştirme Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Erkek	136	304.6	46.6	312	7.84	.000*
Kız	178	347.6	49.2			

*p<0.05

Öğrencilerin yerleştirme puanlarını cinsiyete göre test etmek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin yerleştirme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [t(312)= -7,84; p<0.05]. Kız öğrencilerin yerleştirme puanları (347,62±49,21) erkek öğrencilerin yerleştirme puanlarından (304,67±46,60) daha yüksektir (Tablo 3).

Tablo 4. Öğrencilerin Yerleştirme Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

		Cinsiyet		X^2	sd	p
		Kadın	Erkek			
Kişisel Beceri Sahipliği	Var	89	110	31.678	1	.000
	Yok	89	26			

*p<0.05

Tablo 4' te öğrencilerin cinsiyetlerine göre kişisel beceri sahibi olup olmadıklarını karşılaştırmak amacıyla ki-kare analizi görülmektedir. Buna göre cinsiyete göre kişisel beceri sahipliği değişmektedir ($\chi^2 = 31.678$, p<0.05). Kişisel beceriye sahip olan erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre oranı daha büyüktür.

SONUÇ

Akademik başarı ve boş zaman değerlendirmenin bir faktörü olan rekreatif etkinlik arasındaki ilişkiye yönelik literatürde çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmalar ışığında akademik başarı ve rekreatif etkinliğin genellikle pozitif yönlü bir ilişkisi olduğu sonucunu elde eden çalışmalar oldukça fazladır. Araştırmamıza katılan öğrencilerin üniversite yerleştirme puanlarının iyi düzeyde olduğu, boş zamanı verimli kullanma durumlarının kısmen, kişisel beceri ve meraklarının olduğu analiz sonucunda görülmektedir. Araştırmamızda kız ve erkek öğrencilerin akademik başarı puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre akademik başarı düzeyinin daha yüksek olduğu araştırma sonuçlarımız arasında yerini almaktadır. Kız öğrencilerin boş zamanlarını geçirdiği kişisel becerilerinin erkeklerden az olmasına rağmen, akademik başarılarının yüksek olması ilgi çekici bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Erkek öğrencilerin ise, akademik puanlarının kız öğrencilere oranla düşük olmasına rağmen, kişisel

becerileri kız öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir. Kız ve erkek öğrencilerin kişisel becerileri ile akademik başarıları arasında istatistiki olarak bir farklılık tespit edilse de, puanlarının birbirlerine yakın olduğu söylenebilir.

Rekreatif etkinliklerin akademik başarıya etkisinden ziyade daha çok fiziksel aktivitenin akademik başarı üzerine etkisini gösteren çalışmalar literatürdemevcuttur. Rekreasyon kaynaklarında fiziksel aktivite bir rekreatif etkinlik olarak değerlendirilmektedir. Fiziksel aktiviteyi rekreatif etkinlik içinde değerlendirdiğimiz zaman çalışmamızı destekleyecek birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmalar değerlendirildiğinde; Kwak ve diğ. (2009) da yaptıkları araştırmada dinamik yada yoğun yapılan fiziksel aktivite ile akademik başarı arasındaki korelasyon değerleri sadece kız katılımcılarda dikkate değer oranda farklılık ortaya koyduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuç kız öğrencilerin yoğun fiziksel aktiviteye ve yüksek not almak için çalışmaya daha fazla zaman ayırdıkları düşüncesini doğurmaktadır. Akademik başarı ile fiziksel aktivite arasındaki bu noktada hem fizyolojik hem psikolojik mekanizma devreye girmektedir. Marques ve diğerleri (2014) algılanan fiziksel yetenek ve akademik başarı kızlarda da erkeklerde de fiziksel aktiviteyle pozitif yönlü bir ilişkiye sahiptir sonucunu elde etmişlerdir. Tremblay ve diğerlerine göre (2000) fiziksel aktivite yapan kadın ve erkeklerin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek benlik saygısı düzeyi sergilediğini ve bu sonucunda akademik başarının yordayıcısı olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularımızın aksine Dwyer ve diğerleri (2001) yapmış olduğu araştırma kapsamında erkek katılımcıların akademik başarı düzeyinin daha yüksek olduğunu saptamıştır. Araştırmamızda öğrencilerin bir günde çoğunlukla ev işlerine 1 saat ve daha az zaman (35%) ayırdıkları, hafta içi günde 2-3 saat arası(39.2%) boş zamanlarının olduğu; hafta sonu ise günde 6 saat ve üzeri (40%) boş zaman sürelerinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çoğunlukla ortalama günde 2-3 saat ders çalıştıkları(41%) ve 6 saat ve üzeri ortalama uyku sürelerinin (78%) olduğu da bulgular arasındadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan Zaman Kullanım Araştırması' na göre 15-24 yaş arası bireyler günlük olarak ortalama 9 saat 9 dakikalarını uykuya, 9 saat 41 dakikalarını ise zorunlu iş ve ihtiyaçlarını karşılamak için harcarken ortalama 5 saat 10 dakikalarını gönüllü işler ve toplantılar, sosyal yaşam ve eğlence, spor ve doğa sporları, hobiler ve oyunlar, TV izleme radyo ve müzik dinleme gibi boş zaman etkinliklerine ayırmaktadır (TÜİK, 2015).

Öğrencilerin kişisel beceri sahipliği ile öğrencilerin üniversiteye girip puanları, ortalama ders çalışma süreleri ve yeterli boş zamanları arasında p<0,05

düzeyinde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Donelly ve Lambourne' un (2011) yaptığı çalışmaya göre fiziksel aktivite ile ilgili akademik dersler akademik başarıyı %6 oranında artırmıştır sonucu araştırma bulguları arasındadır. Ayrıca haftada 75 dakika fiziksel aktivite ilgili akademik dersler alan öğrencilerde 3 yıllık seviye baz alındığında daha az beden kitle indeksi oranı saptanmıştır. Yapılmış deneysel bir araştırma sonucuna göre araştırmaya katılan öğrencilerden fiziksel aktivite uygulamalarına dahil olan öğrencilerin bu uygulamalara katılmayan diğer öğrencilere oranla akademik başarı açısından daha yüksek düzeyde bir grafik çizdiği istatistiksel olarak nitelendirilmiştir (Ahamed ve diğ., 2007).

Çalışmalar çocukluk ya da ergenlik döneminde bireylerin en azından bir fiziksel aktivite etkinliğine katıldığını ortaya koymaktadır. Yapılan çalışmalar sonucuna göre akademik performans ve fiziksel aktivite arasında istatistiksel olarak pozitif yönde bir anlamlı ilişki bulunmuştur(Singh ve diğ. 2012). Michigan'daki bir devlet üniversitesinde 214 tane 6. sınıf öğrencisinin birinci ve ikinci dönem boyunca beden eğitimi dersleri esnasında yapılmış olan bir başka çalışmada akademik başarı düzeyleri Terra Nova percentiles isimli standart test ile değerlendirilmiş, katılımcıların beden eğitimi derslerine katılım düzeyleri ile okuldaki notlarındaki başarıları benzer şekilde artış göstermiştir. Yapılan araştırmaların sonuçlarına göre akademik başarı kayda değer düzeyde beden eğitimi dersleriyle anlamlı düzeyde ilişki göstermemektedir. Akademik başarının yoğun fiziksel aktivite düzeyleri ile ilişkili olduğu söylenebilir. 2010'daki sağlıklı insanlar ile ilgili yapılmış olan seviye belirlemesiyle kıyaslandığında bu sonuca varılmıştır(Coe ve diğ., 2006). Bu sonuca paralel olarak birçok araştırma göze çarpmaktadır. Devlet okuluna giden 259 3. ve 5. sınıf öğrencisinin katıldığı bu araştırmada fiziksel fit olma halinin akademik başarı ile pozitif yönde bir ilişkisi olduğu saptanmıştır. Dwyer ve diğerlerinin yaptığı araştırma kapsamında 7 ile 15 yaş arasındaki 7.961 öğrenci üzerinde okul performansı ile fiziksel aktivite performansları arasındaki ilişkiyi belirlemek adına çalışmalar yapılmıştır. Akademik performansları 5 puan skalası üzerinden değerlendirilmiş araştırma sonuçlarına göre fiziksel aktivitenin akademik başarıyı artırdığı söylenebilir. Dwyer'in yapmış olduğu çalışmaya katılan öğrencilerden akademik başarısı yüksek olan bireylerin daha aktif olduğu sonucuna

varılmıştır(Dwyer ve diğ.,2001). Kwak ve diğerlerinin yapmış olduğu araştırma sonucuna göre fiziksel fit olma halinin akademik başarı ile ilişkisi yapılan regreasyon analizi sonucunda varyansı %30 etkilediği görülmektedir(Kwak ve diğ., 2009). Sallis ve diğerleri ise okullarda uygulanan sağlık ilişkili beden eğitimi aktivitelerinin akademik başarı üzerinde dikkate değer oranda bir etki yarattığını ifade etmişlerdir(Sallis ve diğ., 1999). Bu noktadan hareketle Öcal'ın (2006) da yapmış olduğu araştırma da okul sporlarına katılımın öğrencilerin akademik başarılarına ve davranışsal gelişimleri üzerinde olumlu katkılar sağladığı sonucunu elde etmiştir(Öcal, 2006). Chomitz ve diğerleri de bu sonuçlara paralel olarak fiziksel aktivite ile akademik başarı arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık bulmuştur(Chomitz ve diğ.,2009). Bir diğer araştırma sonucuna göre yine; fiziksel aktivite akademik performansla pozitif yönlü bir ilişkiye sahiptir sonucu elde edilmiştir(Raspberry ve diğ., 2011). Bu sonuçlara göre literatürdeki çalışmaların büyük bir çoğunluğu çalışmamız ile paralellik göstermektedir.

Bir başka açıdan değerlendirildiğinde 1996 yılında Kanada'da yapılan çalışmada fiziksel aktivitenin beden kitle indeksiyle negatif yönde bir ilişkisi olduğu ancak benlik saygısı ile pozitif yönde bir ilişkisi olduğu araştırma sonuçları arasındadır. Fiziksel aktivitenin akademik başarıyla az da olsa negatif yönde bir ilişkisi olduğu sonucuna varılmıştır (Tremblay ve diğ., 2000). Bu araştırmaya benzer olarak okul çağındaki çocuklarda akademik sonuçlar ile fiziksel aktivite arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılmış olan derleme çalışmada fiziksel aktivitenin konsantrasyon gelişimi gibi bazı kısa süreli etkiler oluşturabileceği sonucuna varılmıştır. Ancak fiziksel aktivitenin akademik başarıyı uzun süreli bir şekilde etkilemediği araştırma bulguları arasında yer almaktadır(Taras, 2005).

Sonuç olarak öğrencilerin akademik başarısına rekreatif etkinliklerden fiziksel aktivitenin etkisinin olduğu söylenebilir. Fakat rekreatif etkinliklerin diğer alt boyutlarıyla ilgili olarak literatür eksikliği göze çarpmaktadır. İleride yapılacak olan çalışmaların rekreatif etkinliğin sadece fiziksel aktivite boyutu ile değerlendirilmemesi aynı zamanda sanatsal faaliyetler, doğa ile ilgili faaliyetler, hobilerle ilgili faaliyetler gibi aktivitelere de çalışmalarda yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahamed, Y., Macdonald, H., Reed, K., Naylor, P. J., Ambrose, T. L., McKay, H. (2007). *School-Based Physical Activity Does Not Compromise Children's Academic Performance*. *Medicine & Science in Sports & Exercise*. 39(2), 371-376.
- Aslan, N. ve Cansever, B. (2009). *Ailenin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Çocuğun Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımı Üzerindeki Etkileri: Türkiye ve Hollanda Arasında Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5(2): 210-226 ISSN: 1304-9496.
- Baltaş, A. (2012). *Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Baud-Bovy M, Lawson F (2002). *Tourism and Recreation - Handbook of Planning and Design*. Bath Press, Bath
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chomitz, V. R., Slining, M. M., McGowan, R. J., Mitchell, S. E., Dawson, G. F., Hacker, K. A. (2009). *Is There a Relationship Between Physical Fitness and Academic Achievement? Positive Results From Public School Children in the Northeastern United States*. *Journal of School Health*. 79(1).
- Coe, D. P., Pivarnik, J. M., Womack, C. J., Reeves, M. J., Malina, R. M. (Effect of Physical Education and Activity Levels on Academic Achievement in Children. *Medicine & Science in Sports & Exercise*. Effect of Physical Education and Activity Levels on Academic Achievement in Children. *Med. Sci. Sports Exerc.*, Vol. 38, No. 8, pp. 1515-1519, 2006.
- Dalkıran, O. (2012). *Dershane öğrencilerinin fiziksel aktivitede bulunma değişkenine göre sürekli kaygı, sınav kaygısı ve sosyal beceri düzeyleri ile sınav performanslarının değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Donnelly, J. E., Lambourne, K. (2011). *Classroom-based physical activity, cognition, and academic achievement*. *Preventive Medicine* 52 (2011) S36-S42.
- Dwyer, T., Sallis, F. J., Blizzard, L., Lazarus, R., Dean, K. (2001). *Relation of Academic Performance to Physical Activity and Fitness in Children*. *Pediatric Exercise Science*. 13, 225-237.
- Erdoğan, M. (2012). *Boş Zaman Etkinliği Yapan Ve Yapmayan Üniversite Sinavına Hazırlanan 12. Sınıf Öğrencilerinin Test Başarı Ve Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güçlü, M. (2013). *Gençlik Döneminde Boş Zaman Faaliyetlerinin Yeri ve Önemi*. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 159-169.
- Harris, D. (2005). *Concepts in Leisure Studies*. London: Sage Publications
- Karaküçük, S. (2008). *"Rekreasyon" boş zamanları değerlendirme*, Ankara: Gazi Kitabevi, 14-96.
- Kutlu, Ö. ve Kumandaş, H. (2012). *The determination of the predictive variable that the 6th, 7th and 8th grade students' status about the exam-oriented pressure toward the transition to secondary education system (In Turkey)*. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 2601-2604
- Kutlu, Ö., Doğan, D. ve Karakaya, İ. (2010). *Öğrenci Başarısının Belirlenmesi: Performansa ve Portfolyaya Dayalı Durum Belirleme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kwak, L., Kremers, S. P. J., Bergman, P., Ruiz, J. R., Rizzo, N. S., Sjöström, M. (2009). *Associations between Physical Activity, Fitness, and Academic Achievement*. *The Journal of Pediatrics*. 155:914-8.
- Lens, W., Simons, J., & Dewitte, S. (2001). *Student motivation and self-regulation as a function of future time perspective and perceived instrumentality*. In S. Volet, & S. Ja'rvela' (Eds.), *Motivation in learning contexts: Theoretical advances and methodological implications* (pp. 233-248). New York: Pergamon.
- Marques, A., Sallis, J. F., Martins, J., Diniz, H., Da Costa, F. C. (2014). *Correlates of Urban Children's Leisure-Time Physical Activity and Sedentary Behaviors During School Days*. *American Journal of Human Biology* 26:407-412.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2016). *MEB Mevzuat Türk Milli Eğitim Sistemi*. web: <http://www.meb.gov.tr> (Erişim tarihi: 14.05. 2016).

- Öcal, K.(2006).*The Effects of Interscholastic Sports Participation on Academic Achievement and Behavioral Development of Junior High Grades Students. In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science in the Department of Physical Education and Sports. Thesis Submitted To The Graduate School Of Social Sciences Of Middle East Technical University.*
- Özbey, S., Çelebi M.;*Spor Bilimlerine Giriş.* (N. Mirzeoğlu, Yay. Haz.), Ankara: Bağırğan Kitapevi, 2003.
- Rasberry, C. N., Lee, S. M., Robin, L., Laris, B.A., Russell, L.A., Coyle, K. K., Nihiser, A. J.(2011)*The association between school-based physical activity, including physical education, and academic performance: A systematic review of the literature.* Preventive Medicine 52 (2011) S10–S20.
- Sallis, J. F. , McKenzie, T. L., Kolody, B., Lewis, M., Marshall, S., Rosengard, P.(1999).*Effects of Health-Related Physical Education on Academic Achievement: Project SPARK. Physical Education, Recreation and Dance* Vol. 70, No.2, pp. 127-134.
- Seijts, G. H. (1998). *The importance of future time perspective in theories of work motivation.* The Journal of Psychology, 132(2), 154-168.
- Singh, A., Uijtdewilligen, L., Twisk, J. W. R., Mechelen, W. V., Chinapaw, M. J. M. (2012).*Physical Activity and Performance at School: A Systematic Review of the Literature Including a Methodological Quality Assessment.* ARCH PEDIATR ADOLESC MED/VOL 166 (NO. 1),
- Stephans, L.J. (2002). *The Effect Of Interscholastic Sports Participation On Academic Achievement Of Middle Level School Students.* NASSP Bulletin.
- T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu. *Haber Bülteni.* 2015. Erişim: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18627> (09.05.2016).
- Taras, H.(2005). *Physical Activity and Student Performance at School.* Journal of School Health. 75(6), 214-218.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Recreation Management. 5th Edition,* Routledge. Yonnda: Taylor and Francis Group.
- Tremblay, M. S, Inman, W.J., Willms, D.J. (2000). *The Relationship Between Physical Activity, Self-Esteem, and Academic Achievement in 12-Year-Old Children.* Pediatric Exercise Science. 12, 312-323.
- Tremblay, M. S., Inman, W.J., Williams, D.J.(2000).*The Relationship Between Physical Activity Self-Esteem, and Academic Achievement in 12-Year-Old Children.* Pediatric Exercise Science, 12, 312-323.
- Uşaklı H, Yapıcı Ş. (2001). *Grup rehberliğinin sınav kaygısına etkisi üzerine öğrenci görüşleri.* Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2:101-14.
- Uşaklı H, Yapıcı Ş. (2001). *Grup rehberliğinin sınav kaygısına etkisi üzerine öğrenci görüşleri.* Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2:101-14.
- Yelkenci, İ. (2013). *Üniversite Sinavına Hazırlanan Öğrencilerin Depresyon İle Anksiyete Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, İ. (2006). *Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Gündelik Sıkıntılar ve Sosyal Destek,* Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30 : 258- 267
- Yörükoğlu, A., (2000). *“Gençlik Çağı: Ruhsal Sağlığı ve Ruhsal Sorunları”.* On Birinci Basım. Özgür Yayınları, Ankara, s.13.